

REFORMOWAĆ (7) *vb impf i pf*

impf (3) [w tym: *inf, praes, part praes act, [imp]*] *SkarŻyw* 573, *NiemObr*, *SkarKaz*, [*UstKościel*, *PismaPolit*, *SkarUp*]; *pf* (2) [zawsze: *praet*] *SkarŻyw* 462, *PowodPr*, [*DiarPeregr*]; *impf a. pf* (2).

Wszystkie samogłoski jasne.

inf reformować (2). ◇ *praes 3 pl* reformują (1). ◇ *praet 3 sg m* reformował (1). *f* reformowała (1). ◇ [*3 pl m pers* reformowali.] ◇ *imp [1 pl* reformujemy.] ◇ *3 pl* niech reformują (1). ◇ *part praes act* reformując (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. (z Cn).

1. *Zmieni(a)ć, odnawiać (odnowić)* [*reformatio – poprawiam, poksztaltuję Mącz 134b; – inaczej naprawiam Calep; naprawiam co; przerabiam co, przedziaływam – reformatio Cn*] [*co*] (7) :

a. *Przywracać (przywrócić) do stanu wcześniejszego* (1) :

α. [*O budynku: wyremontować [z czego]: Druga rzecz [godna widzenia w Toledo] jest tum arcybiskupi, Kościół Panny Naświętszej, który z moschei murzyńskiej Ferdinandus III, Castellae rex, reformował, barzo piękny, wielki, bogaty DiarPeregr 90.*]

β. *O stanie prawnym: przywracać (przywrócić) ustalony porządek* (1) : *Wfzákže iednák niehcemy nic tą Conřtitucią derogowác práwóm y przywileióm Duchownym [...]. Abowiém powinniřmy káždému ták Duchownému/ iáko Swietckiemu poddánému nářzému to trzymác y reformowác/ wedle Conřtituciy piérwřzych. SarnStat 216.*

b. *Zmieni(a)ć na lepsze, naprawi(a)ć, poprawi(a)ć* (5) :

Szereg: »stanowić i reformować« (1): *Bo widząc niektórych niedbálych/ ważył fię [Karol Wielki] pro autoritate sua, wiele rzeczy řtánowić y reformowác. NiemObr 61.*

Przen (1) : *Były czály w Polřzce/ ktorých fię teř tego [řwiřtokupřtwa] w Duchowieńřtwie závádzáło. [...] Więc y nowa Ewángelia/ compoficią řwą řkrzynki duchownych reformowálá/ iz zbytku do tákowych tárğow w nich niemářz. PowodPr 76.*

α. *O instytucjach* (3) : *Czáłow onych Cefarř Otto będąc w Ráwennie y kłářtor Klářřeńřki reformuiąc/ dał wolnořć mnichom/ áby łobie řtárřzego obráli/ kogo by chćieli. SkarŻyw 573, 462; A ták zdáło fię temu wřřyřtkiemu ná Synodřie zgromádzeniu/ áby [...] Křiářz Arcybřřkup Gnięźnieńřki/ y Břřkup Krákwřki [...] reformácią w Akádemiieř [Krakowskiej] vczynili [...]: y ták ią we wřřyřtkim niech reformuią/ áby zász Vniuerřitas ku piérwřzey řwéy řławie przyřřlá SarnStat 199; [řiejmy w sercach młodych łudzi *semen bonorum morum*, reformujemy řkoły, kollegia dla ućciwego wychowania młodych łudzi *PismaPolit* 196; *UstKościel* A3].*

c. *Znieksztálcać, przeinaczać* (1) : *SkarKaz Oooc; [[katolicy pomijając wino przy komunii] tym więcwi řami ná fię řkaržą/ y obwiniáią fię/ iako ktorzy Chriřtuřa mądrořć wieczną/ głupřřtwem řwem a řłaleńřtwem/ Miřřtrowác/ Reformowác/ [...] ważyli fię řą. UstKościel 65v].*

2. [*Przyciągác wiernych do zreformowanego wyznania protestanckiego [kogo]: przedřię to fię pokázuie/ iz obáleniem zboru Krákwřkiego/ krzywdá fię řadna téy Conf: [řj. Konřfederacji Warszawskiej] od Kátholików nie řtálá z téy przyczyny: Iz nic o tym w niey niemářz/ áby Ewányelicy/ y Ariáni w Królewřkich miářřtách zboru łobie zakłádác/ y poddáné królewřkie náuczác y reformowác mieli. SkarUp 27.*]

Synonimy: 1.a., b. odnawiać, odnowić; c. opakować.

Cf **REFORMOWANIE, REFORMOWANY**

PP